

Кравчина Оксана Євгенівна, молодший науковий співробітник Інформаційно-аналітичного відділу педагогічних інновацій Інституту інформаційних технологій і засобів навчання Академії педагогічних наук України

Основні напрями використання вільного програмного забезпечення в закладах освіти зарубіжжя.

Недостатнє фінансування освітніх установ змушує шукати рішення, що надають можливість заощадити при купівлі обладнання, а вже купівля ліцензійного програмного забезпечення є достатньо великою проблемою. Найбільш очевидним способом вирішення даної проблеми є використання безкоштовного і вільно поширюваного програмного забезпечення. Термін «вільне програмне забезпечення» було запропоновано Річардом Столменом, засновником Проекту GNU, організованого у 1984 р. для розробки завершеної UNIX-подібної операційної системи GNU, яка відноситься до вільного програмного забезпечення.

Висновки авторів європейських досліджень говорять про існування чотирьох основних мотивів для використання вільного програмного забезпечення державними організаціями:

- усунення залежності від одного постачальника програмного забезпечення;
- зменшення витрат на інформатизацію;
- безпека;
- прозорість (доступ до вихідного програмного коду).

Європейські дослідники усвідомлюють наявність величезних розходжень у впровадженні вільного програмного забезпечення не лише між країнами Європейського Союзу, але й у окремих країнах самих по собі. Через відсутність чітких політичних рішень в контексті впровадження вільного програмного забезпечення, ІТ менеджери в державних інститутах звичай в рамках бюджету вільні купувати і встановлювати те програмне забезпечення, яке вони вважають найбільш ефективним для своєї діяльності. Доступна статистика, як правило, стосується лише рівня окремих організацій. Тим не менше, загальні висновки щодо європейського регіону цілком можна зробити – і вони є позитивними для динаміки впровадження вільного програмного забезпечення.

На даний час існує велика кількість програмного забезпечення, доступного для вільного використання в школах, починаючи від освітніх програмних

продуктів з використанням текстових редакторів і "офісних пакетів". Багато вільного програмного забезпечення для освіти працює на різних платформах таких як Фосс на Windows, Macintosh, Solaris, а також на GNU / Linux.

Якщо школи зацікавлені у використанні вільного та відкритого програмного забезпечення доцільно почати з використанням офісу, адреси електронної пошти і текстових процесорів, таких як Open Office, Mozilla та інших освітніх програм та програмного забезпечення.

На порталі ЮНЕСКО наводиться перелік більше ніж 300 записів Форс (вільного програмного забезпечення), з них близько 30 посилань на освітні програми, які можуть використовуватися в якості платформи дистанційного навчання (VLEs, LMCSs і т.д.).

На європейському рівні, то Європейський Schoolnet в якому перераховані близько 500 безкоштовних і умовно (з відкритим кодом) програмних продукти, які були оцінені групою вчителів-предметників та студентів. Ці оцінки містять технічну інформацію про програмне забезпечення, а також скріншоти, рейтинги, а іноді й поради про те, як їх використовувати. Крім того Організація вільного програмного забезпечення для освіти і навчання пропонує пошук вільних освітніх програм.

12 травня 2009 в Державному комітеті інформатизації України відбулося громадське обговорення Концепції Державної цільової програми впровадження в органах державної влади програмного забезпечення з відкритим кодом, на якому чиновники повідомили про рішення переходу на open source до 2012 року і створення українського дистрибутиву на базі ОС Linux. 13 березня 2010 року, після початку співпраці з Державним Комітетом Інформатизації України, компанія "Лінукс Саппорт" запровадило новий проект – "Впровадження вільного програмного забезпечення в освітні установи України".

Але не можна не сказати про недоліки вільного програмного забезпечення до яких відносяться: відсутність підтримки розробників, меншу сферу функціональності, а також значно меншу популярність серед користувачів та високі вимоги до рівня фахівців, котрі займаються впровадженням і підтримкою використання програмних засобів. Але вільне програмне забезпечення дає свободу у керуванні комп'ютерами, на відміну від пропрієтарного (власницького) дає

можливість вивчати самі програми та виступає опосередкованим стимулюючим фактором до навчання.

Важливою організацією, яка була створена у 2002 році для просування відкритих освітніх ресурсів Інтернет є - Коаліція SCHOOLFORGE. Члени Schoolforge пропонують рішення, засновані на відкритих ресурсах для початкової і середньої школи.

ЮНЕСКО на своєму порталі пропонує для використання безкоштовні програмні продукти для шкіл, наприклад такі як:

KnowledgeTree - це програмне забезпечення для управління документами. Воно було спроектовано для легкого забезпечення збереження, обміну, відстеження та управління документами.

Open Admin for Schools - «Відкритий Адміністратор для шкіл» є інструментом для виконання завдань шкільної адміністрації.

Система дистанційного навчання Moodle є пакетом програмного забезпечення для створення курсів дистанційного навчання.

Цифрова бібліотека Грінстоун була створена в 2006 році. Вона допомагає організувати великі інформаційні масиви файлів у вигляді індексованої пошукової системи, включаючи прості документи Word і більш складні публікації у вигляді електронних книг, що зберігаються у користувачів в окремих файлах.

Open Source University Support System (OpenUSS) є платформою електронного навчання на основі моделі ASP (Application service Provider).

Міжнародний досвід використання сучасних інформаційних технологій в освіті доводить необхідність застосування програмного забезпечення із різними моделями розробки. Іспанія, Німеччина, Франція, Бразилія, Росія, Китай, Індія розпочали активне впровадження відкритого програмного забезпечення. Проте пропріетарне програмне забезпечення також успішно використовується.

В Україні ми спостерігаємо майже 100% домінування комерційних програмних засобів. Використання в освітньому процесі вільного програмного забезпечення може принести для нашої держави значну економію бюджетних коштів.